

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE
No.: 2006013616
Ingek.: 16 NOV 2006
Class nr.:
TE BEH. DOOR: SC

Bestuurssecretariaat

Postbus 239
9700 AE Groningen

telefoon: (0592) 36 57 04
fax: (0592) 36 57 80

e-mailadres: bestuur@snnonline.nl
website SNN: www.snnonline.nl

Aan: de leden van Provincie Staten van de provincies
Groningen, Fryslân en Drenthe

Assen, 15 november 2006

Behandeld door : J. Ulrich
Telefoonnummer : 0592-365856
Ons kenmerk : SNN/2006-013544
Bijlage : 1
Onderwerp : Koepelnotitie uitwerking strategische agenda

Geachte dames en heren,

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 14 november jl. is de koepelnotitie besproken over de uitwerking van de Strategische Agenda. Het Algemeen Bestuur heeft ons verzocht deze notitie ook aan de drie Provinciale Staten te sturen zodat u deze kunt betrekken bij de bespreking van het Manifest voor Noord-Nederland op de Gezamenlijke Statenvergadering d.d. 28 november aanstaande.

De koepelnotitie is gebaseerd op twee documenten: het Europese cohesiebeleid (Operationeel Programma EFRO Noord) en de rijksnota Pieken in de Delta (PiD Noord).

Het OP EFRO en de Nota Pieken in de Delta (PiD) zijn te vinden op de website van het SNN, www.snnonline.nl, bij de vergaderstukken van het Algemeen Bestuur van 14 november jl.

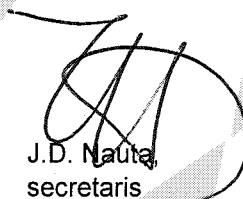
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,

A.L. ter Beek,
Voorzitter

J.D. Nauta,
secretaris

Aan: de leden van Provincie Staten van de provincies
Groningen, Fryslân en Drenthe

Assen, 15 november 2006

Behandeld door : S. Postma
Telefoonnummer : 058-2925572
Ons kenmerk : SNN/2006-013543
Onderwerp : Uitwerking strategische agenda

Geachte dames en heren,

Op 26 januari 2005 hebben de Staten van de drie provincies na hun gezamenlijke vergadering elk de 'Strategische agenda voor Noord-Nederland 2007 -2013' vastgesteld.

Dit document is een visie op de ontwikkeling van Noord-Nederland. De ambitie is uitgewerkt in een driesporenbeleid:

- ♦ innovatie en transitie naar een kenniseconomie;
- ♦ concurrerend vestigingsklimaat in stedelijk gebied;
- ♦ vitaal platteland.

Elk van deze drie sporen werd uitgewerkt in deelsporen.

Het eerste spoor 'innovatie en transitie naar een kenniseconomie' werd vervolgens uitgewerkt in de aanpaknota 'De koers verlegd'. De deelsporen uit de Strategische agenda werden hier uitgewerkt. Dat zijn: ontwikkelen van kansrijke sectoren -de zgn. pieken-, versterken van het midden- en kleinbedrijf en het optimaliseren van onderwijs, arbeidsmarkt en scholing, ook wel het menselijk potentieel genoemd.

Het tweede spoor wordt gedomineerd door de bereikbaarheid. Het onderdeel Noord-Nederland uit de Nota Mobiliteit wordt u separaat voorgelegd, dit thema heeft zijn eigen kaders, overlegmomenten, enz. Het stedelijk vestigingsklimaat is een onderdeel dat in het verdere verloop van deze nota wordt meegenomen.

Over het derde thema, het vitale platteland, hebben de provincies besloten dit in provinciaal verband uit te werken en wel in de Provinciale meerjarenprogramma's, afgekort tot PMJP's.

In deze nota gaan wij in wat er is gebeurd op het eerste spoor sedert de totstandkoming van de nota 'de koers verlegd'

Kaders uit Den Haag

In de afgelopen tijd zijn verschillende rijksnota's verschenen die voor de uitvoering van de Strategische Agenda van belang zijn. De overkoepelende Nota Ruimte heeft drie sectorale deelnota's opgeleverd, te weten: de nota Pieken in de Delta (PiD) van het ministerie van Economische Zaken EZ), de Nota Mobiliteit van het ministerie van Verkeer & Waterstaat (V&W) en de Nota Vitaal Platteland van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

In de nota 'Pieken in de Delta' schetst het kabinet de gebiedsgerichte economische agenda voor zes economisch samenhangende gebieden in ons land. Noord-Nederland is één van deze gebieden. Deze nota is een breuk met het verleden. EZ voert nu overal regionaal-economisch beleid en niet langer in gebieden die worden gekenmerkt door een faseverschil in economische ontwikkeling. Het beleid is nu gericht op kansen. De nota noemt vier kansrijke ontwikkelingen voor Noord-Nederland, te weten Energy Valley, Lofar, Wetsus en de Eemsdelta.

De Nota Vitaal Platteland heeft inmiddels geresulteerd in drie provinciale PMJP's, waarbij middelen uit het Investeringsfonds Landelijk Gebied (ILG) en uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor het Plattelands Ontwikkelingsplan (POP) gezamenlijk worden ingezet.

Kaders uit Brussel

De Europese Commissie (EC) heeft in juli 2004 ontwerp-verordeningen gepubliceerd. De EC heeft besloten tot een vereenvoudiging van het aantal instrumenten voor het cohesiebeleid. De communautaire initiatieven werden als zodanig afgeschaft en het beleid dat ten grondslag lag aan deze communautaire initiatieven werd opgenomen in het reguliere beleid. Een en ander resulteerde in drie doelstellingen en drie fondsen.

Het Europese cohesiebeleid is gericht op het vergroten van de economische, sociale en territoriale cohesie in de Europese Unie. Het beleid kent vanaf 2007 drie doelstellingen.

- Doelstelling 1 Convergentie: gericht op de minst welvarende landen en regio's;
- Doelstelling 2 Regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid: gericht op alle overige regio's;
- Doelstelling 3 Europese territoriale samenwerking: gericht op alle regio's in de Europese Unie ter vergroting van de onderlinge samenwerking over de landsgrenzen heen.

Voor de doelstelling 'Regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid' komen middelen beschikbaar uit het Europees fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees sociaal fonds (ESF). De doelstelling 'Europese territoriale samenwerking', het huidige communautaire initiatief Interreg, wordt gevoed door het EFRO.

De Europese Commissie heeft vervolgens in de 'Communautaire strategische richtsnoeren' aangegeven het cohesiebeleid meer onder de paraplu van de Lissabonagenda (de meest welvarende en competitieve op kennis gebaseerde regio ter wereld willen worden) te willen brengen en de prioriteit te leggen bij innovatie, kenniseconomie en menselijk kapitaal. De andere twee prioriteiten zijn 'attractieve regio's en steden' en 'meer en betere banen'.

De Europese Raad heeft besloten dat 75% van de middelen voor doelstelling Regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid moet worden besteed aan Lissabonthema's die direct bijdragen aan economische groei en werkgelegenheid. Deze doelen liggen op het gebied van innovatie, informatiemaatschappij, ondernemerschap, menselijk kapitaal, duurzame energie en 'schoon stedelijk transport'.

Uitwerking van de nota Pieken in de delta

Uit de nota 'Pieken in de delta' blijkt dat de middelen die de staatssecretaris van EZ beschikbaar heeft voor de regionaal-economische ontwikkeling, die tot ultimo dit jaar beschikbaar zijn voor uitvoering van het 'Kompas voor het Noorden' en de centrale IPR, met ingang van 2007 zullen worden ingezet voor uitvoering van de nota in de zes onderscheiden gebieden.

Voorafgaande aan de behandeling door de Tweede Kamer van de nota 'Pieken in de delta' hebben wij een lobby ingezet bij kamerleden en hen gewezen op het rapport van de Commissie Langman en het feit dat naar ons oordeel de transitie naar een kenniseconomie in Noord-Nederland nog in volle gang is. Een en ander heeft geresulteerd in een door de Tweede Kamer aangenomen motie Van Dijk c.s. met het dictum "verzoekt de regering samen met Noord-Nederland een vervolg op het Kompas voor het Noorden te ontwikkelen en met voorstellen te

komen hoe de daarvoor vanaf 2007 benodigde (additionele) middelen beschikbaar kunnen komen en hierover voor de zomer 2005 aan de Kamer te rapporteren".

Overleg met de staatssecretaris van EZ heeft er nadien in geresulteerd dat Noord-Nederland voor de vierjarige periode 2007 t/m 2010 -in feite de tweede en laatste tranche van de elf jaar die de Commissie Langman destijds heeft voorgesteld- elk jaar € 30 miljoen beschikbaar heeft voor de transitie naar de kenniseconomie. Met ingang van 2011 wordt Noord-Nederland op dezelfde wijze behandeld als de overige vijf gebieden uit de nota.

Sedertdien hebben wij veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over het beleid voor deze periode van vier jaar. Voor ons was het uitgangspunt in de onderhandelingen onze nota "de koers verlegd", voor de staatssecretaris was dat de nota 'Pieken in de delta'. Het kenmerkende verschil tussen beide nota's is het aantal pieken. In de nota 'de koers verlegd' onderscheiden wij drie sleutelgebieden en zeven speerpunten en daarnaast een generiek instrumentarium voor versterking van het mkb. Het departement van EZ vond en vindt tien pieken en een generiek instrumentarium teveel. Bovendien hecht de staatssecretaris er aan de advisering over projecten te laten geschieden door een in te stellen programmacommissie waarin de drie overheidsniveaus, de marktsector en de kennisinstellingen zijn vertegenwoordigd zoals dat ook geldt voor de overige vijf gebieden uit de nota 'Pieken in de delta'.

Nog niet zo lang spreken EZ en SNN over concepten van een PiD uitvoeringsprogramma voor Noord-Nederland, waarbij EZ penvoerder is. De recentste versie uit dit ambtelijke overlegtraject gaat hierbij om u een indruk te geven. Het is een versie waarover nog geen overeenstemming is bereikt en zij zal ongetwijfeld nog door een aantal versies worden gevolgd alvorens er een resultaat op tafel ligt dat aan bestuurders kan worden voorgelegd ter besluitvorming.

Uitwerking door het SNN van het Europese cohesiebeleid

Op basis van de documenten van de Europese Unie hebben wij de opstelling van een uitvoeringsprogramma ter hand genomen, het zgn. Operationeel programma EFRO Noord-Nederland. Wij hebben dit gedaan in samenwerking met de vier grootste gemeenten in Noord-Nederland, te weten Groningen, Leeuwarden, Emmen en Assen, de zgn. NG-4. Als doelstelling is geformuleerd " Transitie van de Noord-Nederlandse economie naar een kenniseconomie waarin ontwikkeling en implementatie van innovatie en technologie samengaan met een versterking van de ruimtelijke kwaliteiten in stad en platteland." Deze centrale doelstelling werd geoperationaliseerd in drie prioriteiten en elke prioriteit in een aantal maatregelen. Als prioriteiten zijn achtereenvolgens onderscheiden: innovatie, kenniseconomie en ondernemerschap, aantrekkelijke steden, aantrekkelijke regio's.

De opstelling van dit Operationeel programma werd deze zomer afgerond en vervolgens hebben wij het ingezonden naar de staatssecretaris van EZ, die het met de overige drie landsdelige OP's en het Nationaal strategisch referentiekader (NSR) aan de EC voorlegt ter vaststelling.

Tot onze verbijstering kende de staatssecretaris in eerste instantie slechts een gering bedrag toe voor de uitvoering van het OP aan Noord-Nederland, slechts € 84 mln. voor de zevenjarige periode 2007 t/m 2013. De staatssecretaris week hiermee sterk af van het bedrag dat de EC in gedachten had voor Noord-Nederland (€ 237 mln.) Het grootste bedrag werd toegekend aan landsdeel West. Wij hebben vervolgens een intensieve lobby ingezet zowel in Brussel als in Den Haag. Deze acties hebben geleid tot een nieuw voorstel van de staatssecretaris van EZ waarbij Noord-Nederland een EFRO-bijdrage van € 152 mln. en een cofinanciering vanwege het departement van EZ van € 30 mln. tegemoet kon zien. Aangezien dit nog niet correspondeerde met het bedrag dat de EC in gedachten had hebben wij onze lobby voortgezet. Dankzij een door de Tweede Kamer met algemene stemmen aangenomen motie van de Tweede Kamerleden Snijder-Hazelhoff en Douma, heeft de staatssecretaris uiteindelijk een EFRO-bijdrage van € 152 mln. en een bedrag van € 85 mln. cofinanciering beschikbaar gesteld onder de randvoorwaarde dat deze cofinanciering bestemd is voor het realiseren van nationale beleidsdoelen.

De Tweede Kamerleden mevrouw Snijder-Hazelhoff en de heren Douma en Van Dijk hebben tijdens een algemeen overleg over de nota 'Nationaal strategisch referentiekader' op 26 oktober jl. de staatssecretaris van EZ op andere gedachten weten te brengen zodat de nationale cofinancieringsmiddelen nu beschikbaar komen als waren het EFRO-middelen. Zij wisten staatssecretaris mevrouw Van Gennip ook te overtuigen dat niet GSB-steden ook onder de prioriteit 'aantrekkelijke steden' moeten kunnen worden gebracht; hetgeen voor ons betekent dat deze prioriteit ook voor Assen van kracht is.

Het kabinet heeft de ambitie uitgesproken om aan het besluit van de Raad dat 75% aan de Lissabonstrategie moet worden besteed te voldoen door bij het doelstelling 2 ESF-programma minimaal 90% en bij de doelstelling 2 EFRO-programma's minimaal 60% van de middelen te besteden aan de geormerkte categorieën. Deze laatste 60% doelstelling geldt voor alle vier de landsdelige programma's.

Wij hebben aan prioriteit één, innovatie, kenniseconomie en ondernemerschap, 56% van de middelen toegekend, aan prioriteit twee, aantrekkelijke steden, 20% en aan prioriteit drie, aantrekkelijke regio's,

eveneens 20%, de resterende vier procent is beschikbaar voor de uitvoering en het beheer van het OP.

Het PiD-programma Noord van EZ voor Noord-Nederland zal dan ook vooral worden ingezet om de eerste prioriteit van het OP EFRO te ondersteunen.

Het SNN is de beheersautoriteit van het OP EFRO en het dagelijks bestuur of een door hem te mandateren bestuurscommissie kan de beschikkingen afgeven. De organen die er bij het huidige programma zijn, een ambtelijke stuurgroep voor projectbeoordeling en een bestuurlijk Comité van Toezicht voor beleidsbepaling, zijn ook in de nieuwe periode aanwezig.

Het OP EFRO zoals wij dat hebben ingediend bij het rijk hebben wij ter kennisneming bijgevoegd.

Uitwerking door het rijk van het Europese cohesiebeleid

Het rijk stelt, zoals reeds vermeld, het 'Nationaal strategisch referentiekader' op. Hierin verantwoordt het rijk zich tegenover de EC over de inzet van alle EFRO en ESF-middelen voor de komende periode, zowel op inhoud als op de verdeling van de EFRO-middelen over het land. Zowel de doelstelling 'regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid' als de doelstelling 'Europese territoriale samenwerking' wordt hier uitgewerkt.

Het ESF kwam al even ter sprake. Voor de derde prioriteit van 'meer en betere banen' waarvoor ESF-middelen beschikbaar zijn wordt evenals in de lopende periode een nationaal programma opgesteld waar het departement van SZW leidend is. De staatssecretaris van SZW heeft ons laten weten dat hij zich kan voorstellen dat het SNN hier een aanjagende functie op zich neemt jegens potentiële projectaanvragers in het Noorden.

De Europese steunkaart

Met ingang van 1 januari 2007 wordt een nieuwe Europese steunkaart van kracht.

Regionale steun is één van de titels die in het EG-Verdrag worden genoemd om onder het algemene verbod op staatssteun uit te kunnen komen. De Europese Commissie geeft de kaders aan waarbinnen steun geoorloofd is; hieraan kan echter geen recht op geld worden ontleend. De regionale titel voor steun is een waardevolle mogelijkheid om steun te kunnen geven. Regionale steun biedt een unieke gelegenheid om bedrijven dicht bij hun marktoptreden te kunnen ondersteunen, t.w. in hun productiecapaciteit en bij de vestiging van bedrijven. De gebieden waar regionale steun mag worden gegeven staan op de Europese steunkaart. De omvang van de gebieden wordt uitgedrukt in het aantal inwoners dat op de steunkaart van een lidstaat mag staan.

Nederland heeft in de ultimo december 2006 expirerende periode 15% van de bevolking op de steunkaart. De EC heeft bepaald dat Nederland in de komende periode de helft daarvan, 7,5%, op de steunkaart mag zetten.

Wij zijn momenteel hierover in overleg met het departement van EZ. Een complicatie is dat het kabinet helemaal geen Europese steunkaart wenst. Uit onze sonderingen in Brussel blijkt dat weinig lidstaten dit standpunt van Nederland delen.

Onze eerste inzet was om de vijf kernzones op de steunkaart te plaatsen. Het SNN heeft immers vijf kernzones aangewezen, waar een concentratie van werken en wonen plaats vindt teneinde de ijle economie tegen te gaan en de grote landschappelijke waarden van het platteland te waarborgen.

Dit lukt echter niet omdat het percentage dat hiermee is gemoeid, 6,7%, meer is dan hetgeen de staatssecretaris van EZ ons toekent, 5,1%.

Onze inzet is nu om in ieder geval de belangrijkste bedrijventerreinen in de vijf kernzones op de steunkaart geplaatst te krijgen. We verwachten dat hiervoor nog het nodige lobbywerk zal moeten worden verricht.

Tot slot

Hét uitvoeringsprogramma voor de beleidsperiode 2007 t/m 2013 is er (nog) niet. Zoals de zaken er nu voor staan komt er ook niet één uitvoeringsprogramma maar twee, één dat is gebaseerd op het Europese cohesiebeleid (OP EFRO Noord) en één dat is gebaseerd op de rijksnota Pieken in de delta (PiD Noord). Daarom is een koepelnota geschreven met als bijlagen concepten van beide documenten. Waarbij het OP EFRO Noord is vastgesteld door het DB en is aangeboden aan het rijk en het PiD Noord een ambtelijk concept is in het overlegtraject tussen EZ en SNN nog wel door een aantal concepten zal worden gevolgd voordat bestuurders er zich over kunnen uitspreken.

Over de inhoud van het Noordelijke PiD programma en de organisatievorm(en) waarbinnen het OP EFRO Noord en het PiD-programma zullen worden uitgevoerd hebben wij hopelijk tegen het einde van het jaar overeenstemming bereikt met de staatssecretaris van EZ.

Over een tijdpad voor de definitieve vaststelling van de steunkaart en de daarbij behorende regelingen en financiën kunnen wij nu nog geen duidelijkheid verschaffen.

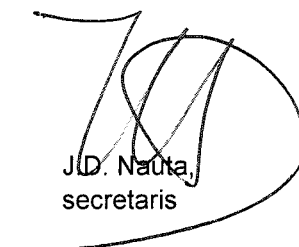
Eén en ander betekent, dat wij waarschijnlijk niet eerder dan in het tweede kwartaal van 2007 de definitieve balans op zullen kunnen maken over de realisatiemogelijkheden van onze Strategische Agenda.

Hoogachtend,

Het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,

A.L. ter Beek,
Voorzitter

J.D. Nauta,
secretaris